

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД  
«МЕДИКО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»**  
Ректор  **Михайло ВОЛКОВ**  
«\_\_» \_\_\_\_\_ 2024 р.



**Методичні рекомендації  
до написання кваліфікаційних робіт  
для здобувачів вищої освіти  
освітньо-професійної програми «Громадське здоров'я»  
спеціальності 229 «Громадське здоров'я»  
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»  
освітнього ступеня «бакалавр»**

**«СХВАЛЕНО»**

Рішенням Вченої ради університету

«26» квітня 2024 р.

Протокол № 10

Методичні рекомендації про підготовку та захист кваліфікаційних робіт бакалаврів: [Електронний ресурс] : для здобувачів спеціальності 229 «Громадське здоров'я». / Приватний вищий навчальний заклад «Медико-Природничий Університет»; укладачі: Г.Є. Самойленко, Р.Т. Габрель – Електронні текстові дані (1 файл: 337 КБ). Миколаїв : ПВНЗ МПУ. 2024. 31 с.

Схвалено вченою радою Приватного вищого навчального закладу «Медико-Природничий Університет» (протокол № 10 від 26.04.2024 р.)

Укладач: Самойленко Геннадій Євгенович , доктор медичних наук, професор

Габрель Роман Тарасович, кандидат медичних наук, доцент кафедри медсестринства і громадського здоров'я

Методичні рекомендації про підготовку та захист кваліфікаційних робіт магістра. – Миколаїв: ПВНЗ МПУ 2024. – 31 с. Запропоновані рекомендації є науково-методичним супроводом наукової роботи бакалаврів і спрямовані на ознайомлення з правилами написання та оформлення кваліфікаційних робіт. Методичні рекомендації призначені для бакалаврів, що навчаються за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я».

## ЗМІСТ

ВСТУП .....	4
ПОРЯДОК ВИБОРУ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ ТА ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА.....	5
НАУКОВИЙ КЕРІВНИК КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА .....	7
ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ І ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПЛАНУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА ТА ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ НА ЇЇ ВИКОНАННЯ ..	9
ВИМОГИ ЩОДО СТРУКТУРИ, ЗМІСТУ ТА ОБСЯГУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА.....	9
ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА .....	13
ЗАГАЛЬНИЙ ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА.....	15
РЕКОМЕНДАЦІЯ КАФЕДРОЮ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА ДО ЗАХИСТУ .....	16
ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА.....	16
ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА .....	17
ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА .....	18
ДОДАТКИ .....	21

## ВСТУП

Підготовка та захист кваліфікаційної роботи бакалавра є однією із складових комплексної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 229 «Громадське здоров'я» освітньо-професійної програми «Громадське здоров'я» у ПВНЗ «Медико-Природничий Університет» (далі – ПВНЗ «МПУ»).

Оцінювання кваліфікаційної роботи бакалавра – підсумковий контроль за результатами навчання на освітньому ступені бакалавра щодо їх відповідності вимогам стандартів вищої освіти, яке проводять у формі захисту випускної кваліфікаційної роботи бакалавра, відбувається згідно з Положення про оцінювання навчальних досягнень ПВНЗ «МПУ» за кредитно-модульною системою затвердженого наказом ректора ПВНЗ «МПУ» №10 від 26.04.2024 р.

Методичні рекомендації покликані допомогти здобувачам освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» освітньо-професійної програми «Громадське здоров'я» у проведенні наукового дослідження за час навчання в ПВНЗ «МПУ». Методичні рекомендації визначають та роз'яснюють основний порядок підготовки і захисту кваліфікаційних робіт, а також вимоги до їх змісту та оформлення.

**Метою виконання кваліфікаційної роботи** є закріплення та демонстрація сформованих протягом навчання в університеті загальних та професійних компетентностей і відповідних програмних результатів навчання за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» освітньо-професійної програми «Громадське здоров'я».

Випускна кваліфікаційна робота бакалавра є складовою атестації випускників, підсумковою індивідуальною письмовою науково-дослідною роботою, яка дає змогу отримати комплексне уявлення про рівень засвоєння теоретичних знань та практичної підготовки, а також здатність до самостійної роботи за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» освітньо-професійної програми «Громадське здоров'я».

### **Завдання (навчальні цілі) кваліфікаційної роботи:**

- *узагальнення* досвіду та закріплення вміння здобувачами освіти самостійно визначати проблему та формулювати мету дослідження;
- *розвиток та закріплення* у здобувачів освіти навичок пошуку (відбору, систематизації, обробки) теоретичного матеріалу та первинної наукової (статистичної, соціологічної) інформації прикладного характеру відповідно до мети дослідження;
- *розвиток та вдосконалення* навичок поглиблено аналізувати конкретні проблеми у сфері громадського здоров'я та послідовно і логічно викладати систематизований та критично опрацьований отриманий матеріал;
- *оволодіння* конкретними загальними та спеціальними науковими методами соціальної медицини та громадського здоров'я для розв'язання актуальних проблем, що є об'єктом (предметом) дослідження з вибраної теми та (або) закріплення вміння критично їх застосовувати;
- *удосконалення* вмінь формулювати власні наукові висновки, узагальнення, пропозиції та рекомендації щодо рішення проблем громадського здоров'я в Україні;
- *набуття* досвіду прилюдного захисту результатів власного наукового дослідження (робити презентацію, відповідати на питання, відстоювати свою позицію перед широкою аудиторією).

Кваліфікаційна робота бакалавра є науково-теоретичним, статистичним або соціологічним дослідженням з актуальних питань громадського здоров'я.

Зміст кваліфікаційної роботи бакалавра зі спеціальності 229 «Громадське здоров'я» складає певний обсяг інформації у формі рукопису, який має демонструвати набутий рівень інтегральної, загальних та спеціальних (фахових) компетентностей здобувачів, що відповідають сучасній професіограмі бакалавра громадського здоров'я і є основою для професійної діяльності та засвідчує засвоєння сучасних концепцій збереження та зміцнення

здоров'я населення, освоєння соціальних орієнтирів і його фахову та наукову комунікацію, а також оволодіння інноваційними технологіями епідеміології та промоції здоров'я.

Кваліфікаційна робота бакалавра має дослідницький характер та спрямовується на вирішення практичних завдань та забезпечує не тільки закріплення отриманої системи знань та вмінь, а й формування необхідних методологічних основ і методичних навичок інноваційної діяльності в галузі громадського здоров'я.

До кваліфікаційної роботи бакалавра обов'язково додаються матеріали, що характеризують наукову і практичну цінність дослідження – друковані статті, методичні розробки, сертифікати виступів на семінарах (конференціях) тощо.

У результаті підготовки та захисту кваліфікаційної роботи бакалавра здобувач освіти повинен набути такі результати навчання:

1) Спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень науки в галузі громадського здоров'я, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті науково-дослідницької роботи та критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності і на межі предметних галузей охорони здоров'я;

2) Розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, зокрема в умовах неповної/недостатньої інформації в надзвичайних ситуаціях в громадському здоров'ї;

3) Зрозуміле донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до цільової комунікативної аудиторії фахівців і нефахівців з питань громадського здоров'я; використання іноземних мов у професійній (науковій) діяльності;

4) Прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування розвитку (застосування) потенціалу громадського здоров'я; відповідальність за розвиток професійного знання і практик, здатність до подальшого безперервного самостійного навчання.

При виконанні кваліфікаційної роботи у здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр за освітньо-професійною програмою «Громадське здоров'я» зі спеціальності 229 «Громадське здоров'я» формуються наступні компетентності, а також програмні результатами навчання, зокрема:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК 1. Здатність критично осмислювати та застосовувати сучасні теорії, концепції, принципи, методи, методики та технології сфери громадського здоров'я.

СК 2. Здатність здобувати нові знання у сфері громадського здоров'я та інтегрувати їх з уже наявними.

СК 3. Здатність інтерпретувати результати досліджень у сфері громадського здоров'я, робити обґрунтовані висновки та надавати відповідні рекомендації.

СК 5. Здатність використовувати у професійній діяльності сучасні теорії, методи соціальних наук та наук про здоров'я.

СК 6. Здатність застосовувати основні принципи та методи епідеміологічної діагностики, епідеміологічного аналізу, нагляду за інфекційними та неінфекційними хворобами, в тому числі пов'язаними з наданням медичної допомоги.

СК 9. Здатність застосовувати основні підходи та методи попередження і контролю фізичних, хімічних, біологічних, радіаційних та інших загроз для здоров'я і безпеки населення.

СК 11. Здатність враховувати комерційний та економічний контекст при управлінні проектами та відповідати за прийняті рішення.

СК 12. Здатність використовувати на практиці системи моніторингу і оцінки ефективності інтервенцій, програм та політик в громадському здоров'ї.

СК 13. Здатність впроваджувати, засновані на доказах стратегії, політики та інтервенції громадського здоров'я із залученням зацікавлених сторін.

Р 1. Володіти категоріальним та методологічним апаратом сфери громадського здоров'я, використовувати відповідні методи та інструменти у професійній діяльності.

Р 2. Критично осмислювати факти, аналізувати та узагальнювати інформацію у професійній сфері.

Р 3. Приймати ефективні рішення з урахуванням цілей, ресурсів, законодавчих обмежень.

Р 4. Вільно спілкуватися державною та англійською мовами усно і письмово з професійних питань.

Р 5. Знати та застосовувати основні методи підтримки здорового способу життя та рухової активності.

Р 6. Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення, бази даних, інформаційно-комунікаційні технології для розв'язання складних задач у сфері громадського здоров'я.

Р 7. Використовувати теорії та методи соціальних наук, сучасні методи статистики, наук про здоров'я для визначення впливу різних детермінант на здоров'я населення.

Р 8. Збирати, оцінювати та аналізувати дані щодо громадського здоров'я, зокрема, результати лабораторних досліджень, демографічні та епідеміологічні показники та здійснювати епіднагляд.

Р 9. Планувати і здійснювати прикладні дослідження у сфері громадського здоров'я, аналізувати їх результати, обґрунтовувати висновки.

Р 10. Планувати та здійснювати заходи з попередження і контролю фізичних, хімічних, біологічних, радіаційних та інших загроз для здоров'я і безпеки населення.

Р 11. Розуміти принципи розробки та впровадження, планувати та здійснювати заходи з профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань, а також заходи спрямовані на захист та зміцнення здоров'я населення.

Р 12. Розуміти принципи розробки та використовувати у професійній діяльності системи моніторингу і оцінки ефективності інтервенцій, програм та політик в громадському здоров'ї.

Р 13. Брати участь у розробці стратегій, політик та заходів з громадського здоров'я, здійснювати ефективну комунікацію у сфері громадського здоров'я з використанням різних каналів та технік комунікації з метою донесення ідей, рішень та власного досвіду до фахівців і нефахівців.

Р 14. Оцінювати ефективність програм і послуг сфери громадського здоров'я, спрямованих на поліпшення здоров'я населення.

Атестація на підставі публічного захисту кваліфікаційної роботи бакалавра здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Приватному вищому навчальному закладі «Медико-Природничий Університет», затвердженого наказом ректора ПВНЗ «МПУ» №10 від 26.04.2024 р. та Положення про кваліфікаційну роботу бакалавра галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 229 «Громадське здоров'я» освітньо-професійної програми «Громадське здоров'я», ухваленого на засіданні Вченої ради медичного факультету ПВНЗ «МПУ» (протокол № 10 від 26 квітня 2024 р.).

### **ПОРЯДОК ВИБОРУ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ ТА ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ ДО ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА**

Тема кваліфікаційної роботи бакалавра визначається для кожного здобувача вищої освіти індивідуально. Темою кваліфікаційної роботи бакалавра є конкретна наукова проблема, обґрунтованість вибору якої та її актуальність мають бути сформульовані в самій роботі. Тема повинна відповідати основним оперативним функціям громадського здоров'я та мати теоретичне і прикладне значення.

Тематика розробляється випускової профільною кафедрою відповідно до встановлених вимог у межах узагальненого об'єкта спеціальності 229 «Громадське здоров'я» і формується з урахуванням актуальних проблем громадського здоров'я в Україні та на регіональному рівні. Перелік тем кваліфікаційних робіт схвалюється рішенням випускової кафедри та підлягає систематичному оновленню і перегляду з урахуванням динаміки розвитку системи громадського здоров'я в Україні та проблем в медико-демографічній ситуації.

Кваліфікаційної роботи бакалавра закріплюється за здобувачем вищої освіти розпорядженням декана факультету, на підставі подання кафедри. У розпорядженні вказується науковий керівник та рецензент кваліфікаційної роботи бакалавра. Науковий керівник кваліфікаційної роботи бакалавра надає здобувачу вищої освіти завдання із зазначенням термінів та етапів його виконання. Завдання на кваліфікаційної роботи бакалавра затверджується завідувачем профільної кафедри.

Ознайомлення здобувачів вищої освіти із тематикою кваліфікаційних робіт здійснюється випусковою кафедрою під час навчання здобувача навчання. Здобувачі вищої освіти обирають тему та подають відповідні заяви протягом 10 (десяти) робочих днів з моменту оприлюднення тематики (оприлюдненою тематика вважається з моменту розміщення на інфо-центрі випускової кафедри). У виняткових випадках цей строк може бути подовжений кафедрою.

Обираючи тему, слід урахувати можливість підбору первинних статистичних та інших наукових матеріалів, наявність доступних сучасних літературних та інших інформаційних джерел, нормативно-правової бази, особистих напрацювань здобувача вищої освіти тощо.

Тему кваліфікаційної роботи бакалавра кожен здобувач вищої освіти обирає індивідуально; з цією метою подається письмова заява на ім'я завідувача випускової кафедри (Додаток 1). Заява подається на випускову кафедру та реєструється у відповідному журналі. Неподання здобувачем вищої освіти у встановлені строки такої заяви може бути підставою для призначення теми кваліфікаційної роботи рішенням кафедри.

Здобувач вищої освіти обирає тему кваліфікаційної роботи бакалавра з переліку, схваленого випусковою кафедрою, або ж формулює її самостійно, обґрунтувати доцільність свого вибору в заяві. Вибір індивідуальної теми узгоджується з науковим керівником і завідувачем кафедри. Тема, вибрана здобувачем вищої освіти, має бути актуальною, перспективною у науковому плані і за змістом відповідати освітньо-професійній програмі «Громадське здоров'я» спеціальності 229 «Громадське здоров'я». При визначенні індивідуальної тематики враховуються особливості місця роботи здобувача освіти (за умови, що він працює за фахом).

Конкретні теми кваліфікаційних робіт на основі заяв здобувачів вищої освіти закріплюється за здобувачем розпорядженням декана факультету і не можуть довільно змінюватися (у виняткових випадках, обумовлених надзвичайними обставинами, зміни щодо теми кваліфікаційної роботи вносяться у такому ж порядку, як і перше затвердження теми). Здобувач вищої освіти зобов'язаний перевірити формулювання теми за розпорядженням та виконувати кваліфікаційної роботи бакалавра відповідно до затвердженої теми. У разі відхилення від затвердженої наказом теми та виконання дослідження з іншою назвою робота не допускається до захисту. Відповідальність за відповідність теми кваліфікаційної роботи темі, затвердженій розпорядженням, несе здобувач вищої освіти.

### **НАУКОВИЙ КЕРІВНИК КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА**

Науковими керівниками кваліфікаційних робіт призначаються викладачі з числа досвідчених науково-педагогічних працівників кафедр, які викладають навчальні дисципліни у здобувачів освіти за спеціальністю «Громадське здоров'я» і мають науковий ступінь (та/або вчене звання). Науковий керівник призначається за пропозицією кафедри для кожного

здобувача вищої освіти індивідуально, розпорядженням декана факультету одночасно із затвердженням тем кваліфікаційних робіт бакалаврів.

Науковий керівник допомагає здобувачу вищої освіти у складанні програми та плану кваліфікаційної роботи, видає індивідуальне завдання на її виконання, сприяє у доборі наукового та практичного матеріалу, надає систематичні консультації щодо змісту та оформлення кваліфікаційної роботи, контролює науково-методичний рівень роботи, її фахову грамотність, додержання регламенту її підготовки, дає рекомендації щодо її вдосконалення, складає відгук про роботу з її ґрунтовною характеристикою і загальний висновок щодо можливості допуску кваліфікаційної роботи бакалавра до захисту в екзаменаційній комісії з атестації здобувачів вищої освіти (далі – ЕК).

*Основні обов'язки наукового керівника кваліфікаційної роботи:*

- надання консультаційної допомоги на етапі обрання теми і складання програми та плану кваліфікаційної роботи бакалавра;
- своєчасне видання здобувачу вищої освіти індивідуального завдання на виконання кваліфікаційної роботи бакалавра;
- погодження графіка виконання роботи (на основі встановленого регламенту) та здійснення контролю за його додержанням з боку здобувача вищої освіти;
- надання систематичних консультацій з питань порядку та послідовності виконання кваліфікаційної роботи бакалавра;
- надання допомоги здобувачу вищої освіти у визначенні переліку питань і практичних матеріалів, які належить вивчити й зібрати для виконання роботи, а також у доборі статистичних, соціологічних та інших наукових джерел, інших матеріалів, які доцільно використовувати при виконанні кваліфікаційної роботи бакалавра;
- надання консультацій за змістом кваліфікаційної роботи бакалавра;
- перевірка проміжних етапів виконання здобувачем вищої освіти окремих розділів і завершеної кваліфікаційної роботи бакалавра та надання допомоги в її науковому редагуванні;
- перевірка змісту роботи на предмет: відповідності змісту роботи її темі (назві підрозділів, розділів, роботи в цілому); науковості, використання сучасних методів дослідження, глибини дослідження, достовірності статистичної обробки первинних матеріалів, рівня результатів виконаної роботи, самостійності виконання (недопустимість використання запозиченого матеріалу без посилань на авторів (плагіату); коректності посилань на джерела; наявності власних висновків автора кваліфікаційної роботи бакалавра тощо; завершеності роботи; відповідності вимогам щодо оформлення та ін.;
- надання консультацій щодо підготовки виступу для презентації на захисті кваліфікаційної роботи бакалавра в ЕК;
- перевірка відповідності електронної версії кваліфікаційної роботи бакалавра та рукопису (під час передачі її на кафедру);
- інформування кафедри про хід виконання здобувачем вищої освіти роботи і випадки недотримання графіка підготовки окремих розділів і роботи в цілому;
- участь у роботі засідання ЕК під час захисту здобувачами вищої освіти кваліфікаційних робіт бакалаврів, наукове керівництво якими він здійснював.

Якщо здобувач вищої освіти не з'являється на індивідуальні консультації до наукового керівника (що проводяться за графіком, затвердженим кафедрою), не спілкується з ним за допомогою доступних засобів зв'язку та не подає на розгляд наукового керівника підготовлені ним структурні частини кваліфікаційної роботи відповідно до термінів виконання кваліфікаційної роботи бакалавра та погодженого керівником графіка роботи, науковий керівник зобов'язаний довести цю інформацію до відома завідувача кафедри та декана факультету службовою запискою.

## ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ І ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПЛАНУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА ТА ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ НА ЇЇ ВИКОНАННЯ

Керівник кваліфікаційної роботи бакалавра надає здобувачу вищої освіти завдання із зазначенням термінів та етапів його виконання. Завдання на кваліфікаційної роботи бакалавра затверджується завідувачем кафедри (Додаток 2).

Після затвердження теми в установлені терміни, здобувач вищої освіти має погодити з науковим керівником план кваліфікаційної роботи бакалавра. Здобувач вищої освіти зобов'язаний ініціювати зустріч з науковим керівником та узгодити з ним індивідуальний графік подальшої роботи. За загальним правилом здобувач вищої освіти подає на розгляд наукового керівника проект плану кваліфікаційної роботи бакалавра *впродовж десяти робочих днів* з дня затвердження теми кваліфікаційної роботи. Науковий керівник *протягом десяти робочих днів* з моменту подання здобувачем вищої освіти проекту плану розглядає і погоджує його, у разі потреби коригує, а також надає перші консультації щодо процедури проведення наукового дослідження, методології його виконання, правил оформлення результатів тощо.

## ВИМОГИ ЩОДО СТРУКТУРИ, ЗМІСТУ ТА ОБСЯГУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Кваліфікаційна робота має мати дослідницький характер, відзначатися *науковістю*; робота має ґрунтуватися на аналізі наукових надбань національної та зарубіжної літератури за визначеною темою кваліфікаційної роботи.

За змістом кваліфікаційна робота не може бути аналізом чужих думок або переказом існуючого матеріалу, чи коментарем до нього, й має обов'язково містити науковий аналіз предмета дослідження, відображати погляди автора на проблемні питання. У роботі мають оптимально поєднуватися аналіз наукових здобутків інших дослідників та матеріалів особистого дослідження і висновків роботи.

Обов'язковою вимогою до кваліфікаційної роботи бакалавра є практична складова дослідження: теоретичні положення кваліфікаційної роботи мають бути пов'язані з реальними дослідженнями у сфері громадського здоров'я.

Важливою нормативною вимогою є *самостійність* наукового дослідження. Кваліфікаційна робота бакалавра виконується здобувачем вищої освіти самостійно під керівництвом наукового керівника. У роботі слід обов'язково зазначати джерела походження використаної інформації. Щодо ідей (думок), запозичених із наукових та інших джерел, слід *обов'язково наводити посилання*. Використання будь-якого запозиченого матеріалу без посилання на джерело є неприпустимим і може бути *підставою для недопущення роботи до захисту* або *відсторонення* від захисту під час роботи ЕК.

Загалом зміст кваліфікаційної роботи бакалавра повинен відповідати *вимогам*:

- висвітлювати сучасні наукові досягнення у сфері громадського здоров'я за темою роботи;
- відбивати сучасний стан та перспективи розвитку сфери громадського здоров'я за темою роботи в Україні та інших країнах;
- містити аналіз нормативно-правової бази, наукових концепцій, теорій тощо, з предмету дослідження;
- містити дані, здобуті автором у процесі наукового дослідження із застосуванням різних методів наукового пізнання, їх узагальнення та обґрунтування висновків;
- містити конкретні пропозиції щодо вдосконалення сфери громадського здоров'я за темою кваліфікаційної роботи бакалавра.

Зміст кваліфікаційної роботи бакалавра визначається її темою та структурою, що розробляється здобувачем вищої освіти за допомогою наукового керівника.

**Структура кваліфікаційної роботи бакалавра** має обов'язково включати: вступ, три розділи (кожен з яких включає кілька підрозділів), висновки, список використаних джерел. До кваліфікаційної роботи бакалавра можуть додаватися додатки.

У завершеній кваліфікаційної роботи бакалавра послідовно розміщуються: титульний аркуш (Додаток 3); анотацію українською та англійською мовами, список особистих друкованих публікацій, зміст (що відтворює план роботи); вступ; основна частина (яка складається, як правило, з 3-х розділів); висновки; список використаних джерел; додатки (у разі потреби, не є обов'язковими).

*Анотація* має обсяг 1-2 сторінки і відображає суть кваліфікаційної роботи та закінчується ключовими словами (не менше п'яти) (Додаток 5).

*Зміст* кваліфікаційної роботи бакалавра формується в розгорнутому вигляді: у ньому вказуються назви всіх частин роботи із зазначенням початкової сторінки кожного – усіх розділів і підрозділів, вступу, висновків, списку використаних джерел, додатків. Зміст кваліфікаційної роботи бакалавра розміщується безпосередньо за списком особистих друкованих публікацій і не має перевищувати за обсягом 1-2 стандартні машинописні сторінки. Назви структурних частин у змісті роботи мають бути тотожними до тих, що наведені в її тексті.

*Структура* кваліфікаційної роботи бакалавра має відображати суть проблеми, логічність і послідовність її дослідження, змістовний зв'язок її елементів між собою. Назви розділів і підрозділів мають бути лаконічними й зрозумілими, грамотно та теоретично правильно сформульованими, відображати зміст теми, але не повторювати її назву, відповідати предмету дослідження та змісту роботи.

У **ВСТУПІ** (рекомендований обсяг 2-3 сторінки) обґрунтовується вибір теми дослідження, її *актуальність* і ступінь дослідженості на поточний момент, розкривається її значення та важливість для практичної діяльності; визначаються *мета* дослідження, основні *завдання*, які ставить перед собою автор кваліфікаційної роботи бакалавра, *об'єкт* та *предмет* дослідження, *методи* дослідження та описується *наукова новизна і практичне значення результатів* кваліфікаційної роботи бакалавра, подається її структура. Текст вступу повинен мати науково-реферативний характер.

*Об'єкт дослідження* – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення.

*Предмет* дослідження більш конкретний і є складовою частиною об'єкта; як правило, предмет відображає тему роботи. Предметом дослідження може бути рівень громадського здоров'я та вплив на нього соціально-економічних, екологічних, біологічних, психологічних, медичних, клімато-географічних, суспільно-політичних детермінант; нормативно-правова база, організаційні форми, методи, принципи, види надання послуг громадського здоров'я різним категоріям та групам населення, їх рівень, якість та ефективність; міжсекторальний підхід в організації діяльності системи громадського здоров'я та її складових; фінансово-економічна діяльність системи та закладів охорони громадського здоров'я; міжнародний і вітчизняний досвід діяльності систем громадського здоров'я та надання відповідних послуг тощо.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться, як ціле і частка.

Провідними напрямками наукових досліджень за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» мають стати:

- вивчення закономірностей змін показників громадського здоров'я у часі та на певних адміністративних територіях серед різних категорій населення з визначенням впливу на нього соціально-економічних, екологічних, біологічних, психологічних, медичних, клімато-географічних, суспільно-політичних детермінант із метою обґрунтування суспільних заходів щодо зменшення або попередження їх несприятливого впливу;

- вивчення індексу здоров'я населення, глобального тягаря хвороб та обґрунтування цільових профілактичних програм і програм відновного лікування в системі громадського здоров'я;

- вивчення причин смертності населення в працездатному віці та смертності дітей, з метою обґрунтування та визначення завдань системи громадського здоров'я з їх зниження та формування відповідної політики;

- прогнозування медико-демографічної ситуації в країні та окремих регіонах із визначенням тенденцій, причин та моделюванням можливих варіантів поліпшення;

- наукове обґрунтування і розробка інтегральних показників та індексів оцінки громадського здоров'я населення;

- наукове обґрунтування та розробка політики, програм та заходів у сфері громадського здоров'я на державному та регіональних рівнях;

- наукове обґрунтування та розробка механізмів, за допомогою яких здійснюється формування пріоритетів, планування заходів щодо реалізації політики і прийняття рішень у сфері громадського здоров'я;

- наукове обґрунтування якісно нових та оптимізація існуючих організаційних форм, видів та методів діяльності органів, закладів та установ охорони громадського здоров'я на сучасному етапі розвитку суспільства;

- наукове обґрунтування організаційних структур, нормативів, критеріїв оцінки та стандартів якості послуг у сфері громадського здоров'я.

*Формулювання мети.* Чітке усвідомлення здобувачем вищої освіти мети і завдань кваліфікаційної роботи має важливе значення для досягнення належних результатів дослідження. Наскільки зрозуміло буде сформульовано мету, настільки вдалою буде структура, зміст та висновки магістерської роботи. Чіткість мети дозволяє здобувачу вищої освіти визначити основний напрямок дослідження, впорядкувати пошук і систематизувати аналіз зібраних матеріалів. Невдале визначення мети призводить до пониження якості кваліфікаційної роботи: вона характеризується описовістю, аналіз наукової літератури, нормативно-правових актів, матеріалів практичного змісту відсутній або він є поверховим тощо.

*Завдання* кваліфікаційної роботи бакалавра мають відповідати поставленій меті і логічно простежуватись за структурою роботи. Формулювання завдань здійснюється із використанням дієслів: «визначити», «окреслити», «встановити», «обґрунтувати» і подібні. Не слід ставити завдання «дослідити...», «проаналізувати...», оскільки аналіз є засобом виконання завдання, а не самим завданням.

*Методи дослідження.* Специфічними методами досліджень громадського здоров'я є: епідеміологічний, статистичний, бібліосемантичний, соціологічний, експериментальний, економічний, медико-географічний, соціально-психологічний, прогнозування експертних оцінок, аналізу, моделювання. Методичною основою досліджень визначено методи системного підходу та системного аналізу.

*Наукова новизна* одержаних результатів викладається аргументовано, коротко та чітко наукові положення, які виносяться на захист, зазначаючи відмінність одержаних результатів від відомих раніше та ступінь новизни одержаних результатів (вперше одержано, удосконалено, дістало подальший розвиток).

*Практичне значення* одержаних результатів: надаються відомості про використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання. Відзначаючи практичну цінність одержаних результатів, необхідно подати інформацію про ступінь їх готовності до використання або масштабів використання.

*Апробація результатів дослідження.* При описі апробації результатів дослідження кваліфікаційної роботи бакалавра наводяться дані щодо участі здобувача вищої освіти у конференціях, форумах, колоквиумах, семінарах тощо, які мають документальне підтвердження, наприклад, у вигляді посилання на публікацію.

*Структура й обсяг роботи.* У даній рубриці перераховують усі структурні елементи кваліфікаційної роботи бакалавра, вказують загальну кількість додатків, рисунків, таблиць, кількість найменувань у списку використаних джерел та обов'язково зазначають повний обсяг роботи. Наприклад: «Кваліфікаційна робота бакалавра складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, що включає 50 найменувань. Загальний

обсяг роботи становить 60 сторінок, у тому числі 3 таблиці, 9 рисунків, 2 додаток, список використаних джерел – 5 сторінок».

**ОСНОВНА ЧАСТИНА** кваліфікаційної роботи складається з *розділів*. У виняткових випадках у тексті роботи виділяються пункти, назви яких не відображаються у змісті роботи. Текст основної частини має відповідати темі та меті кваліфікаційної роботи бакалавра.

Назви структурних складових кваліфікаційної роботи формулюються лаконічно та мають відповідати предмету дослідження. Заголовок має складатися з одного речення із завершеною думкою та розкривати зміст відповідної частини кваліфікаційної роботи бакалавра.

**ПЕРШИЙ РОЗДІЛ – теоретичний** (рекомендований обсяг 12-15 сторінок) структурно може складатися з 2-3 підрозділів. Як правило, перший розділ присвячений більш загальним питанням, він вводить у наукову проблему та визначає цілі і засоби її розв'язання, містить аналітичний огляд наукової літератури. Цей розділ має теоретичний характер, у ньому викладаються базові положення досліджуваної теми, розкриваються питання, які вирішені, та визначаються питання, які потребують подальшої наукової розробки і наукового врегулювання. Рекомендується охарактеризувати стан рішення проблеми в провідних країнах світу та відношення до даного питання ВООЗ. При необхідності дається характеристика використаних термінів.

Для написання *першого розділу* рекомендується використати не менше 30 інформаційних джерел, із яких близько 30% повинні бути джерела закордонних авторів. Глибина інформаційного пошуку має складати переважно не більше 7 років.

**ДРУГИЙ РОЗДІЛ – аналітичний** (рекомендований обсяг 15-20 сторінок) у якому необхідно навести докладну характеристику предмета дослідження, обґрунтувати обсяги дослідження, детально представити програму і методи. У даному розділі також наводиться характеристика інформаційної бази збору первинної інформації наукового дослідження та методи її статистичної обробки. У 2 розділі здійснюється обробка й узагальнення аналітичних матеріалів виявлених сучасних проблем, впливу позитивних і негативних чинників у системі громадського здоров'я, встановлення причин недоліків, а також оцінки можливості щодо підвищення ефективності тих чи інших засобів та заходів.

Надана інформація по тексту повинна бути ілюстрована цифровими даними, таблицями, графіками, схемами, діаграмами, але без надлишку інформації та перевантаження тексту зайвими цифрами. Структура аналітичної частини багато в чому визначається конкретною тематикою роботи.

**ТРЕТІЙ РОЗДІЛ – практичний** (рекомендований обсяг 15-20 сторінок), що є логічним продовженням аналітичної частини кваліфікаційної роботи бакалавра. У третьому розділі формулюються пропозиції автора та подаються конкретні статистично, соціально, економічно та екологічно обґрунтовані пропозиції щодо прийняття стратегічних, оперативних чи проєктних рішень становлення, розвитку та діяльності досліджуваного об'єкта.

Кожен з підрозділів кваліфікаційної роботи бакалавра повинен бути завершеним, аргументовано, тобто мати підсумовуючі чіткі, логічні і обґрунтовані висновки (1-2 абзаци).

**ВИСНОВКИ** (рекомендований обсяг 2-3 сторінки). У *загальних висновках* кваліфікаційної роботи бакалавра викладаються основні результати – авторські висновки, окреслюються основні проблеми науки та практики щодо предмета дослідження і формулюються практичні рекомендації щодо їх вирішення. Необхідно пам'ятати, що ця частина кваліфікаційної роботи бакалавра не має містити постановки питань або аналізу проблем, тут слід обґрунтувати достовірність результатів та викладати рекомендації щодо їх використання. У цій частині роботи відображається ступінь досягнення мети дослідження через систематизацію основних результатів кваліфікаційної роботи бакалавра.

Завдання здобувача вищої освіти при підготовці висновків – у стислому вигляді віддзеркалити сутність власних досліджень, дати їм оцінку з урахуванням сучасних тенденцій і підходів до вирішення поставленої проблеми, показати наукову та практичну цінність роботи.

Кваліфікаційна робота бакалавра має бути викладена літературною українською мовою, у *науковому стилі* з використанням загальноприйнятих термінів та терміносполучень. Слід уникати публіцистичного, художнього, спрощеного стилю, зарозумілих чи надто складних словесних конструкцій. Також не допускається використання довільних відступів від загальноприйнятої наукової термінології.

Матеріал має викладатись у логічній послідовності; думки і пропозиції слід формулювати чітко і зрозуміло. Проблему слід розглядати з теоретичних позицій, разом з тим слід уникати надмірної описовості, перевантаження змісту зайвою інформацією, не пов'язаною з темою дослідження, необґрунтованих тверджень і висловів, не допускати повторів. Висновки і пропозиції мають бути конкретними, аргументованими і базуватися на аналізі наукових джерел та результатів особистого дослідження.

Завершуючи кваліфікаційну роботу бакалавру, здобувач вищої освіти зобов'язаний уважно перечитати її, звернувши особливу увагу на взаємозв'язок між її складовими частинами, стилістичну, літературну наукову редакцію; внести відповідні виправлення та корективи, усунути повтори, виправити граматичні помилки і тощо. Кваліфікаційна робота бакалавра має бути завершеною самостійною авторською науковою працею та за своїм змістом і результатами відповідати освітньо-професійній програмі «Громадське здоров'я» зі спеціальності 229 «Громадське здоров'я».

Рекомендований *обсяг* дипломної роботи бакалавра складає не менше 60 стандартних сторінок друкованого тексту (без урахування додатків).

## ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Кваліфікаційна робота бакалавра має бути виконана й оформлена з додержанням усіх вимог, що ставляться до наукових робіт, які підлягають опублікуванню. Суцільний текст роботи має бути надрукований машинописним (комп'ютерним) способом на одному боці аркуша білого паперу формату А 4 (210x297).

Сторінки обмежуються полями: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє та нижнє – 20 мм. Робота виконується шрифтом Times New Roman, 14 кегля; міжрядковий інтервал – 1,5, до 30 рядків на сторінці, по 60-70 знаків у кожному.

Інші технічні вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи бакалавра:

- розділи і підрозділи повинні мати заголовки; пункти і підпункти можуть мати заголовки у тексті, але не виносяться на сторінку «Зміст»;
- заголовки структурних частин роботи слід розташовувати посередині рядка без крапки в кінці та друкувати **напівжирним** шрифтом, без крапки в кінці;
- відстань між заголовком *розділу* та підрозділу – *один* міжрядковий інтервал;
- відстань між заголовком *підрозділу* і попереднім текстом – три міжрядкові інтервали, а між заголовком і наступним текстом – *один* міжрядковий інтервал;
- якщо назва підрозділу (пункту, підпункту) припадає для розміщення на нижній частині сторінки, то за нею на цій сторінці має уміщатися не менше двох рядків тексту цього підрозділу; за інших умов – і заголовок, і текст переносяться на наступну сторінку;
- абзацний відступ має бути однаковим впродовж усього тексту роботи (1,25 см); він проставляється за допомогою табулятора;
- символ лапок має бути однаковим по всій праці («лапки»);
- слід розмежовувати дефіс «-» (друкується без пробілів) й тире «—» (з пробілами);
- ілюстративний матеріал друкується курсивом, таблиці центруються по ширині сторінки у межах полів.

Правила *нумерації* структурних частин кваліфікаційної роботи бакалавра:

- розділи, підрозділи, пункти, підпункти слід нумерувати арабськими цифрами;
- розділи нумеруються в межах викладення тексту, наприклад, «РОЗДІЛ 1 ...» і т. д.;
- підрозділи мають порядкову нумерацію в межах кожного розділу: номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою; після номера підрозділу крапку не ставлять, наприклад: 1.1, 1.2..., 2.1, 2.2 і т. д.;

- порядковий номер пункту включає номер підрозділу і номер пункту, відокремлені крапкою; після номера пункту крапка не ставиться: 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3 і т. д.

Кваліфікаційна робота бакалавра має містити такі *основні структурні елементи*:

- 1) Титульний аркуш (додаток 3).
- 2) Зміст (Додаток 4).
- 3) Перелік умовних позначень (за необхідності).
- 4) Вступ.
- 5) Основна частина (всі розділи).
- 6) Висновки.
- 7) Список використаних джерел.
- 8) Додатки (за необхідністю).

Кожен з цих елементів має *починатися з нової сторінки*; кожен розділ роботи починається з нової сторінки; підрозділи продовжують текст безпосередньо за текстом попереднього підрозділу з відступом в 3 інтервали без розривання сторінок;

*Титульний аркуш* оформляється відповідно до встановленого зразка (додаток 3). На зворотній стороні титульного аркуша проставляються реєстраційний номер, підписи секретаря кафедри, здобувача, рецензента та завідувача випускової кафедри про допуск кваліфікаційної роботи бакалавра до захисту в ЕК.

За титульним аркушем послідовно розміщують: зміст, анотації, вступ, основну частину (всі розділи), висновки, список використаних джерел, додатки (якщо додатки наявні в роботі).

Перша сторінка кожного розділу починається заголовком, що складається з його номера та назви. Заголовки основних структурних частин роботи: «ЗМІСТ», «АНОТАЦІЯ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ 1...», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ».

Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів починаються з абзацного відступу і друкуються маленькими літерами, крім першої великої.

*Посилання на джерела* по тексту роботи слід подавати у *квадратних дужках*, де зазначається позиція цитованого видання у списку використаних джерел: [2]; крапка у реченні, де використано посилання.

*Список використаних джерел* вміщує перелік всіх інформаційних джерел, які були використані при написанні кваліфікаційної роботи бакалавра.

Список використаних джерел формується у вигляді *єдиного переліку з наскрізною нумерацією* (єдина нумерація для всього списку).

Список використаних інформаційних джерел має бути впорядкований в алфавітному порядку за прізвищами авторів праць або за порядком посилання. Список використаних інформаційних джерел оформляється згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40).

*Нумерація сторінок* у кваліфікаційної роботи бакалавра здійснюється *арабськими цифрами*. Сторінки нумеруються за загальними правилами; першою сторінкою вважається *титульний аркуш*, на якому *колонцифра не проставляється*; наступна сторінка нумерується цифрою «2» і т. д. Сторінки нумеруються у *верхньому правому куті* аркуша.

*Додатки* оформляються як продовження кваліфікаційної роботи бакалавра і розміщуються в порядку появи посилань на них у тексті роботи: «Додаток А», «Додаток Б» тощо. Нумерація сторінок продовжує загальну нумерацію сторінок роботи. Проте при зазначенні *загального обсягу кваліфікаційної роботи бакалавра додатки не враховуються*.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі з першої великої літери. Посередині рядка над заголовком великими літерами жирним шрифтом друкується слово «ДОДАТОК \_\_» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, крім літер І, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, ДОДАТОК А, ДОДАТОК Б і т.д. Один додаток позначається як ДОДАТОК.

*Рисунки.* Усі графічні матеріали курсової роботи (ескізи, діаграми, графіки, схеми, фотографії, рисунки, тощо) повинні мати однаковий підпис «Рисунок» та подавати на аркушах формату А4 у чорно-білому чи кольоровому зображенні безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або якнайближче до нього на наступній сторінці, а за потреби – в додатках до кваліфікаційної роботи. На всі ілюстрації мають бути посилання в тексті роботи із зазначенням її номера.

Рисунки повинні мати назву. Назву рисунку друкують з великої літери та розміщують під ним через тире після його нумерації, вирівнюючи посередині рядка, наприклад «Рисунок 2.1 – Схема класифікації захворювань легеневої системи».

За необхідності під рисунком можуть розміщуватись пояснювальні дані (підрисунковий текст). Назву рисунку в цьому випадку розміщують після пояснювальних даних.

Рисунки нумеруються арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках.

Номер рисунку складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад: Рисунок 1.2 (другий рисунок першого розділу).

Відстань між рисунком і подальшим чи попереднім текстом має бути не менше одного вільного рядка.

Наприклад.



Рисунок 1 – Етапи роботи над проектом

Не варто оформлювати посилання на ілюстрації в тексті як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі рисунку. У тому місці, де надається інформація, пов'язана з ілюстрацією і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу в круглих дужках –(рис. 3.1) або додають мовний зворот типу: «... як це видно з рис. 3.1» або «...як це показано на рис. 3.1» чи «Рисунок 3.1 дає змогу зробити висновок, що...».

*Таблиці.* Цифровий матеріал, як правило, оформлюють у вигляді таблиць відповідно наведеного нижче рисунку.

Заголовок кожної графи в головці таблиці має бути, за можливістю, коротким. Слід уникати повторів заголовків у графах таблиці.





$$\frac{V_1}{V_2} = \frac{S_2}{S_1} \quad (2.1)$$

де  $V_1$  – швидкість течії крові у широкому місці судини;

$V_2$  – швидкість течії крові у вузькому місці;

$S_2$  – площа поперечного перерізу у вузькому місці;

$S_1$  – площа поперечного перерізу у широкому місці.

Успішному виконанню студентами курсової роботи сприяє обізнаність щодо типових помилок, яких припускаються студенти в процесі діяльності.

Завершена кваліфікаційної роботи бакалавра обов'язково переплітається у тверду обкладинку. До роботи також додаються:

1) внутрішня рецензія;  
2) належно оформлене індивідуальне завдання на виконання кваліфікаційної роботи бакалавра;

3) диск з електронним варіантом кваліфікаційної роботи бакалавра (на диску проставляється підпис здобувача вищої освіти та наукового керівника, які підтверджують тотожність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи бакалавра);

4) довідка перевірки роботи на плагіат.

Для зберігання відгуку наукового керівника, рецензії, індивідуального завдання та довідки перевірки роботи на плагіат до роботи додаються *чотири вільні прозорі файли формату А 4*, які підшиваються в кінці роботи. Для зберігання диску з електронним варіантом кваліфікаційної роботи бакалавра на внутрішньому боці титульної обкладинки вклеюється конверт.

## **ЗАГАЛЬНИЙ ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА**

Здобувач вищої освіти здійснює підготовку і написання кваліфікаційної роботи бакалавра під керівництвом викладача кафедри – наукового керівника, і зобов'язаний подавати йому роботу для перевірки частинами в установлені терміни відповідно до індивідуального календарного графіка. Порухення здобувачем вищої освіти узгодженого календарного графіка виконання кваліфікаційної роботи бакалавра, несвоєчасне завершення окремих розділів та роботи в цілому може бути підставою для недопущення роботи до захисту та відрахування здобувача вищої освіти з ПВНЗ «МПУ».

Науковий керівник кваліфікаційної роботи бакалавра згідно з погодженим графіком проводить індивідуально-консультативну роботу зі здобувачем вищої освіти, перевіряє виконані частини роботи та надає відповідні рекомендації. Після усунення зауважень наукового керівника та врахування його рекомендацій здобувач вищої освіти завершує оформлення кваліфікаційної роботи бакалавра і подає її науковому керівнику для підсумкової перевірки на предмет відповідності встановленим вимогам.

Обов'язковим етапом підготовки до захисту кваліфікаційної роботи бакалавра є перевірка на самостійність її виконання здобувачем вищої освіти. Відповідно до вимоги академічної доброчесності кожна кваліфікаційна робота бакалавра проходить перевірку на системі контролю щодо плагіату, яка використовується на випусковій кафедрі щодо всіх авторських робіт здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників кафедри. Для цього здобувач вищої освіти пересилає електронний варіант завершеної і погодженої з науковим керівником кваліфікаційної роботи бакалавра. Науковий керівник особисто передає електронний варіант кваліфікаційної роботи бакалавра відповідальному працівнику кафедри, який здійснює перевірку та пересилає її результати науковому керівнику для контролю.

До подальшого проходження допускаються лише ті кваліфікаційні роботи, в яких підтверджено належний рівень самостійності виконання, установлений нормативними документами ПВНЗ «МПУ». У разі допустимих відхилень за рекомендаціями наукового

керівника та у визначений ним строк здобувач вищої освіти коригує відповідні частини роботи.

Показники оригінальності виконання кваліфікаційної роботи бакалавра:

- показник до 80 % – оригінальна робота, яку можна захистити на «відмінно»;
- показник 79-65% – задовільно оригінальна робота, яку можна захистити на «добре»;
- показник 64-54% – умовно оригінальна робота із оцінкою при захисті «задовільно»;
- показник 55% і нижче – низького рівня унікальності, кваліфікаційна робота не допускається до захисту.

У разі низького рівня унікальності дипломної роботи (нижче ніж 55%) наукові керівники здобувачів вищої освіти перевіряють відповідні джерела інформації, коректність посилань на них і повертають роботи на доопрацювання.

У разі виявлення порушень з боку здобувача вищої освіти щодо самостійності виконання кваліфікаційної роботи бакалавра (плагиат тощо) робота не допускається до захисту в ЕК.

### **РЕКОМЕНДАЦІЯ КАФЕДРОЮ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА ДО ЗАХИСТУ**

Наступним етапом є *розгляд* кваліфікаційної роботи бакалавра на засіданні кафедри.

На розгляд кафедри здобувач вищої освіти подає кваліфікаційну роботу бакалавра у завершеному, але не зшитому вигляді. Викладачі кафедри встановлюють відповідність змісту роботи її темі, відповідність встановленим вимогам щодо оформлення тощо. При необхідності проводиться співбесіда із здобувачем вищої освіти. У разі виявлення несуттєвих недоліків надаються рекомендації для їх виправлення. Якщо ж робота не відповідає встановленим вимогам, має істотні недоліки, завідувач кафедри не рекомендує допускати таку роботу до захисту в ЕК.

Розгляд кваліфікаційних робіт бакалаврів на кафедрі є офіційним підбиттям підсумків організації освітнього процесу на завершальному етапі підготовки бакалаврів. Він передбачає оцінку всіх складових роботи здобувачів вищої освіти та діяльності кафедри.

Порядок розгляду передбачає надання інформації науковими керівниками кваліфікаційних робіт про проведену роботу. У разі потреби кафедра може заслухати окремих здобувачів вищої освіти, кваліфікаційні роботи яких не відповідають установленим вимогам щодо термінів та повноти виконання індивідуального завдання. При розгляді кожної кваліфікаційної роботи бакалавра на засіданні кафедри враховуються висновки комісії, яка проводила попередній захист. На підставі рішення кафедри завідувач кафедри підписує рекомендацію про допуск кваліфікаційної роботи бакалавра до захисту.

Допуск здобувача вищої освіти до захисту кваліфікаційної роботи бакалавра в ЕК оформляється у такому порядку: випускова кафедра подає подання щодо захисту кваліфікаційної роботи бакалавра в ЕК; деканат перевіряє виконання здобувачами вищої освіти навчального плану в повному обсязі; декан факультету погоджує його в установленому порядку.

### **ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА**

Кваліфікаційні роботи бакалаврів, які представлені здобувачем вищої освіти та його науковим керівником на кафедру, направляються завідувачем кафедри на рецензію затвердженим викладачам кафедри (Додаток 6). До складу рецензентів завідувачі кафедр можуть залучати зовнішніх рецензентів. Рецензент оцінює, якою мірою кваліфікаційна робота бакалавра відповідає вимогам, що пред'являються до структури, змісту та її оформлення, відповідно до додатку. Негативна рецензія не є підставою для відхилення роботи від її захисту.

Рецензент складає письмову рецензію в довільній формі в обсязі, який вважає доцільним (рекомендовано не більше 2-х сторінок друкованого тексту).

Рецензія має відображати досягнення кваліфікаційної роботи бакалавра та її недоліки, містити ґрунтовний аналіз змісту роботи (Додаток 7). Рецензія не передбачає виставлення (чи рекомендації) рецензентом будь-якої оцінки; вона має містити тільки висновок щодо можливості захисту дослідження як кваліфікаційної роботи.

Рецензія повинна містити такі складові:

- висновок про відповідність структури та змісту кваліфікаційної роботи бакалавра її темі;
- характеристику змісту роботи, глибину аналізу та ступеня розкриття теми;
- доцільність та аргументованість конкретних пропозицій, рекомендацій щодо рішення проблеми громадського здоров'я;
- перелік позитивних досягнень автора роботи та вказівку на основні недоліки (помилки) кваліфікаційної роботи бакалавра (за умови, що вони є);
- враження про дослідження в цілому та висновок про його відповідність загальним вимогам щодо кваліфікаційної роботи бакалавра;
- висновок про рекомендацію до захисту кваліфікаційної роботи бакалавра в ЕК.

### **ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА**

Захист кваліфікаційної роботи бакалавра здійснюється відкрито і публічно на засіданні ЕК.

Екзаменаційна комісія (ЕК) – комісія, створюється для проведення атестації здобувачів вищої освіти і затверджується в установленому порядку наказом ректора ПВНЗ «МПУ» у складі голови і членів ЕК.

Розклад проведення захисту кваліфікаційної роботи бакалавра затверджується деканом факультету і розміщується на інфо-центрі факультету чи випускової кафедри.

Захист кваліфікаційної роботи бакалавра є формою перевірки рівня професійних знань випускників та ступеню готовності їх до самостійної роботи за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я».

*Порядок організації захисту.* Захист кваліфікаційної роботи проводиться публічно на відкритому засіданні ЕК. Після офіційного початку засідання ЕК, вступного слова Голови ЕК (або його заступника), оголошення порядку організації захисту та переліку осіб, допущених до захисту, здобувачі вищої освіти по черзі запрошуються до виступу.

Головуючий на засіданні ЕК оголошує дані про здобувача вищої освіти, тему кваліфікаційної роботи бакалавра і передає слово здобувачеві вищої освіти для презентації доповіді, яка *триває не більше 15 хвилин*.

Здобувач вищої освіти повинен приділити достатньо уваги підготовці до захисту кваліфікаційної роботи бакалавра в ЕК, передусім, до виступу на засіданні ЕК. Рекомендується підготувати тези доповіді у письмовому вигляді. Текст виступу здобувача вищої освіти на захисті кваліфікаційної роботи бакалавра має бути погоджено з науковим керівником.

Структурно тези виступу можуть включати три частини, кожна з яких є самостійним змістовим блоком, хоча у цілому вони логічно взаємопов'язані та характеризують зміст проведеного дослідження. Перша частина базується на вступі кваліфікаційної роботи бакалавра й висвітлює актуальність обраної теми та ступінь її дослідженості; друга частина виступу в послідовності, визначеній логікою проведеного дослідження, характеризує його основні результати. Третю, останню, частину, будують за змістом основних пропозицій і рекомендацій щодо подолання виявлених проблем.

Загалом здобувач вищої освіти, презентуючи свою кваліфікаційну роботу на захисті, має:

- обґрунтувати актуальність теми, визначити її наукове та практичне значення;
- стисло викласти найбільш важливі положення та висновки кваліфікаційної роботи бакалавра;

- висвітлити основні проблеми, що виявлені ним під час проведення особистого дослідження;

- викласти пропозиції з вирішення виявлених проблем й обґрунтувати їх доцільність.

Бажано, щоб виступ супроводжувався презентацією, в якій наглядно відображаються основні положення кваліфікаційної роботи бакалавра та доповіді.

Завершуючи доповідь доцільно зазначити пропозиції, які вже впроваджені або заплановані до впровадження на практиці (якщо такі є) та/або визначити сферу практичного застосування результатів дослідження.

Виступ має бути побудований у науковому стилі, думки мають бути зрозумілими, грамотно висловленими, обґрунтованими, а аргументи – переконливими.

Після завершення виступу студента члени ЕК, а також будь-які інші особи, присутні на захисті, у змозі задати здобувачеві вищої освіти у запитання, на які він зобов'язаний надати змістовні відповіді. Питання ставляться в межах теми кваліфікаційної роботи бакалавра.

Виступ та відповіді на запитання, зауваження та рекомендації, висловлені в рецензії на кваліфікаційну роботу, повинні показати рівень теоретичної підготовки випускника, його фахову ерудицію та вміння представити основні результати проведеного дослідження.

Після презентації здобувачем вищої освіти роботи та відповіді на всі поставлені запитання слово може надаватися науковому керівникові та рецензенту, які присутні на захисті. Всі запитання та відповіді студента відображаються в протоколі засідання ЕК.

Захист однієї кваліфікаційної роботи бакалавра триває *не більше 30 хвилин*.

## **ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА**

У процесі визначення оцінки враховуються такі важливі показники якості кваліфікаційної роботи бакалавра:

1. Змістовні аспекти роботи:

- актуальність обраної теми дослідження;
- спрямованість роботи на розробку реальних практичних рекомендацій;
- відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням;
- широта й адекватність методологічного та дослідницького апарату;
- наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем;
- рівень обґрунтування запропонованих рішень;
- ступінь самостійності проведення дослідження;
- оперування мовними елементами та загальне оформлення роботи.

2. Якість захисту роботи:

- уміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження;
- здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди;
- загальний рівень підготовки здобувача вищої освіти.

При оцінюванні *змістовної частини* кваліфікаційної роботи бакалавра враховуються такі показники:

- 1) логічність структури роботи, чіткість визначення мети і завдань дослідження;
- 2) рівень (системність і глибина) теоретичного аналізу проблеми на основі наукової літератури;
- 3) ступінь розкриття теми;
- 4) рівень одержаних результатів: самостійність, новизна, обґрунтованість, практична цінність висновків і пропозицій;
- 5) рівень статистичної обробки отриманих результатів;
- 6) рівень наочності представлення отриманих результатів;
- 7) якість оформлення роботи; стиль, логічність, грамотність та послідовність викладу думок; дотримання регламенту виконання.

При оцінюванні *рівня захисту результатів дослідження* ЕК враховує такі критерії:

1) змістовність доповіді здобувача вищої освіти про основні результати дослідження;  
 2) рівень (правильність, чіткість та аргументованість) відповідей на запитання членів ЕК та інших фахівців;

3) наочність представлення отриманих результатів;

4) зауваження та рекомендації рецензента.

Оцінювання захисту кваліфікаційних робіт бакалаврів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка відповідно переводиться у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу ЄКТС (табл. 1).

Таблиця 1

**Критерії оцінювання захисту кваліфікаційних робіт бакалаврів**

Кількість балів	Критерії оцінювання
1	2
<b>Відмінно (180-200 балів, А)</b>	Кваліфікаційна робота є бездоганною: містить елементи новизни має практичне значення, доповідь логічна і водночас лаконічна, проголошена послідовно, зі знанням справи, відгук і рецензія позитивні, відповіді на запитання членів ЕК правильні і стислі. Доповідь на захисті представлена у вигляді мультимедійної презентації та цілісно відображає зміст роботи.
<b>Добре (165-179 балів, В)</b>	Тема роботи розкрита, але спостерігаються окремі недоліки неprincipового характеру: в теоретичній частині поверхово зроблений аналіз літературних джерел, елементи новизни чітко не виявлені, недостатньо використані інформаційні матеріали організації-замовника, відгук і рецензія позитивні, доповідь логічна, проголошена послідовно, відповіді на запитання членів ЕК в цілому правильні, оформлення роботи в межах вимог. Доповідь на захисті логічна, але відображає не всі змістові акценти роботи, відсутнє представлення матеріалів у вигляді презентації.
<b>Добре (150-164 бали, С)</b>	Тема роботи розкрита, але спостерігаються окремі недоліки неprincipового характеру: в теоретичній частині поверхово зроблений аналіз літературних джерел, елементи новизни чітко не виявлені, недостатньо використані інформаційні матеріали організації-замовника, є окремі зауваження в рецензії та відгуках, доповідь логічна, проголошена послідовно, відповіді на запитання членів ЕК в основному правильні, оформлення роботи в межах вимог. Результати дослідження апробовано. Доповідь логічна, але відображає не всі змістові акценти роботи, відсутнє представлення матеріалів у вигляді презентації
<b>Задовільно (135-149 балів, D)</b>	Тема кваліфікаційної роботи в цілому розкрита, але спостерігаються недоліки змістового характеру: нечітко сформульована мета роботи, відсутні результати дослідження, аналіз літературних джерел здійснено без опрацювання нових літературних джерел, наукова полеміка відсутня, в аналітичній частині аналіз проведено поверхнево, добір інформаційних матеріалів (таблиці, графіки, схеми) не завжди обґрунтований, заходи і пропозиції, що містяться в третьому розділі обґрунтовані непереконливо, рецензія і відгуки містять окремі зауваження, доповідь прочитана за текстом, не всі відповіді на запитання членів ЕК правильні або повні. Є зауваження щодо оформлення кваліфікаційної роботи
<b>Задовільно (120-134 бали, E)</b>	Тема кваліфікаційної роботи в основному розкрита, але містить ряд недоліків: нечітко сформульована мета роботи та елементи новизни, відсутні результати дослідження, теоретичний розділ має виражений компліятивний характер, відсутній аналіз літературних джерел, в аналітичній частині аналіз проведено з помилками, заходи і пропозиції, що містяться в третьому розділі є загальнотеоретичного плану, рецензія і

	відгуки містять зауваження, доповідь прочитана за текстом, відповіді на запитання членів ЕК не повні. Є зауваження щодо оформлення кваліфікаційної роботи
<b>Незадовільно (70-119 балів, Fх)</b>	Нечітко сформульована мета кваліфікаційної роботи. Розділи погано пов'язані між собою. Відсутній критичний огляд сучасних літературних джерел та елементи новизни. Аналіз виконаний поверхнево, переважає описовість на шкоду системності і глибини. Пропоновані заходи випадкові, з аналізу не випливають, економічне обґрунтування неповне. Оформлення роботи не відповідає вимогам. Ілюстрації до захисту відсутні. Відповіді на запитання членів ЕК неточні або неповні.

За результатами публічного захисту ЕК на своєму закритому засіданні приймає рішення щодо оцінки кожної *кваліфікаційної роботи бакалавра* індивідуально.

Рішення ЕК оголошується прилюдно в день захисту кваліфікаційної роботи бакалавра, є остаточним і оскарженню не підлягає.

Визначена комісією оцінка відображається в протоколі ЕК та індивідуальних планах (залікових книжках) здобувачів вищої освіти.

Повторний захист випускної кваліфікаційної роботи бакалавра з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.

Здобувач вищої освіти, який отримав на захисті кваліфікаційної роботи бакалавра незадовільну оцінку, не є атестованим і відраховується з ПВНЗ «МПУ» без присвоєння освітнього ступеня. У цьому разі йому видається академічна довідка встановленого зразка.

Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на засідання ЕК для захисту кваліфікаційної роботи бакалавра, то він вважається не атестованим у зв'язку з неявкою.

Здобувач вищої освіти, який не є атестованим у затверджений для нього термін, має право бути повторно допущеним до захисту виконаної ним кваліфікаційної роботи бакалавра протягом наступних трьох років. У разі, коли оцінка за захист кваліфікаційної роботи бакалавра є незадовільною, ЕК визначає, чи може здобувач вищої освіти подавати на повторний захист ту саму роботу за умови її доопрацювання, чи він зобов'язаний розробляти нову тему, яка буде визначена випусковою кафедрою.

Після завершення роботи ЕК та видачі здобувачам вищої освіти дипломів захищені кваліфікаційні роботи бакалаврів зберігаються на випусковій кафедрі протягом 5 років.

**ЗРАЗОК ЗАЯВИ СТУДЕНТА НА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА**

Завідувачу кафедри \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_  
ПІБ завідувача кафедриздобувача (ки) вищої освіти 4 курсу  
денної форми навчання  
ОПП «Громадське здоров'я»  
спеціальності 229 «Громадське здоров'я»\_\_\_\_\_  
ПІБ студента

Контакт. тел. \_\_\_\_\_

**З А Я В А**

Прошу затвердити мені тему кваліфікаційної роботи бакалавра:

« \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_».

« \_\_\_\_ » \_\_\_\_\_ 202\_\_ р.

\_\_\_\_\_  
підпис здобувача в.о.

**ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА****ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД  
«МЕДИКО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»****МЕДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Освітньо-професійна програма «Громадське здоров'я»

Спеціальність 229 «Громадське здоров'я»

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Освітній ступінь «бакалавр»

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»**

Завідувач кафедри

Роман ГАБРЕЛЬ

« \_\_\_\_ » \_\_\_\_\_ 202\_\_ року

**ЗАВДАННЯ  
на кваліфікаційну роботу бакалавра  
здобувача (ки) вищої освіти  
Омельченко Наталії Олександрівни**

**1. Тема кваліфікаційної роботи бакалавра:** «Сучасний стан та перспектива розвитку громадського здоров'я в Україні», затверджена Вченою радою ПВНЗ «МПУ» протокол № \_\_\_\_ від « \_\_\_\_ » \_\_\_\_\_ 202\_\_ року

**2. Кінцевий термін подачі здобувачем вищої освіти кваліфікаційної роботи (бакалавра) на кафедру** « \_\_\_\_ » \_\_\_\_\_ 202\_\_ року

**3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи бакалавра:** нормативні і законодавчі акти, матеріали державної статистичної звітності, відомчі постанови, інструкції та положення, матеріали монографій, періодичних видань, підручників і навчальних посібників, дані результати анкетування осіб з особливими потребами не менше 20 респондентів.

**4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки** (перелік питань, що підлягають розробці):

- провести аналітичний огляд наукової літератури з питань теоретичних засад громадського здоров'я в Україні;
- провести аналіз результатів соціологічного опитування жителів Миколаївської області;
- надати пропозиції щодо вдосконалення системи громадського здоров'я в Україні, зокрема Миколаївської області.

**5. Перелік графічного матеріалу** (з точним зазначенням обов'язкових креслень): показники серед опитаних за статтю і віком; рівень обізнаності серед жителів Миколаївської області щодо системи громадського здоров'я; основні функції громадського здоров'я на думку опитаних респондентів; джерела інформації для населення щодо системи громадського здоров'я тощо (*як правило у переліку графічного матеріалу, перераховуються назви таблиць і рисунків/графіків, що відображають наочний досліджуваний матеріал*).

## Продовження додатку 2

## 6. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи бакалавра:

Розділ	Науковий ступінь, вчене звання, ім'я ПРІЗВИЩЕ консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
ВСТУП	канд. мед. наук Роман ГАБРЕЛЬ		
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ	канд. мед. наук Роман ГАБРЕЛЬ		
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНИЙ	канд. мед. наук Роман ГАБРЕЛЬ		
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНИЙ	канд. мед. наук Роман ГАБРЕЛЬ		
ВИСНОВКИ	канд. мед. наук Роман ГАБРЕЛЬ		

7. Дата видачі завдання: «\_\_» \_\_\_\_\_ 202\_\_ року

## КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Найменування етапів кваліфікаційної роботи бакалавра	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Вибір, погодження й затвердження теми, призначення наукового керівника, рецензента, консультанта		
2	Складання змісту роботи й опрацювання літературних джерел до затвердженої теми кваліфікаційної роботи		
3	Підготовка вступу кваліфікаційної роботи		
4	Підготовка першого розділу кваліфікаційної роботи		
5	Підготовка другого розділу кваліфікаційної роботи		
6	Підготовка третього розділу кваліфікаційної роботи		
7	Підготовка висновків кваліфікаційної роботи		
8	Дооформлення списку використаних джерел кваліфікаційної роботи		
9	Усунення зауважень, урахування рекомендацій наукового керівника		
10	Узгодження виправленого варіанту всієї роботи з науковим керівником		
11	Подача електронного варіанту роботи для перевірки на плагіат		
12	Коригування роботи після перевірки на плагіат		
13	Отримання відгуку керівника, попередній захист та допуск від завідувача кафедри кваліфікаційної роботи до захисту		
14	Подання роботи на рецензування		
15	Публічний захист кваліфікаційної в ЕК		

Здобувач (ка) вищої освіти

\_\_\_\_\_

(підпис)

**Олена ОМЕЛЬЧЕНКО**

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Керівник кваліфікаційної роботи

\_\_\_\_\_

(підпис)

**Роман ГАБРЕЛЬ**

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

*Зразок титульного аркуша*

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД  
«МЕДИКО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

**Кваліфікаційна робота бакалавра  
допущена до захисту**

Завідувач кафедри

\_\_\_\_\_

(підпис)

\_\_\_\_\_

(ініціали, прізвище)

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА  
БАКАЛАВРА**

на тему: « \_\_\_\_\_ »

**Виконав(ла):** здобувач (ка) вищої освіти  
освітньо-професійної програми  
«Громадське здоров'я»  
спеціальності 229 «Громадське здоров'я»  
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»  
освітнього ступеня «бакалавр»

\_\_\_\_\_

(прізвище ім'я по батькові повністю)

**Науковий керівник**

\_\_\_\_\_

(прізвище ім'я по батькові повністю)

\_\_\_\_\_

(посада, вчене звання, науковий ступінь)

**Рецензент**

\_\_\_\_\_

(прізвище ім'я по батькові повністю)

\_\_\_\_\_

(посада, вчене звання, науковий ступінь)

## ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Для прикладу наведено виконання кваліфікаційної роботи бакалавра за темою «Сучасний стан та перспектива розвитку громадського здоров'я в Україні»

### ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	6
ВСТУП .....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ.....	10
1.1. Сутність та напрямки діяльності системи громадського здоров'я в Україні.....	10
1.2. Державна стратегія системи громадського здоров'я .....	15
1.3. Концепція розвитку системи громадського здоров'я .....	20
РОЗДІЛ 2. РЕЗУЛЬТАТИ СОЦІОЛОГІЧНОГО ОПИТУВАННЯ ЖИТЕЛІВ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	25
2.1. Загальна характеристика соціологічного опитування жителів Миколаївської області.....	25
2.2. Взаємодія населення з центром громадського здоров'я в Миколаївській області.....	30
2.3. Рівень обізнаності населення щодо діяльності системи громадського здоров'я в Миколаївській області.....	35
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ.....	40
3.1. Пропозиції щодо вдосконалення системи громадського здоров'я .....	40
ВИСНОВКИ.....	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	58
ДОДАТКИ.....	60

## Приклад оформлення анотації кваліфікаційної роботи бакалавра

### АНОТАЦІЯ

Омельченко Н. О. Сучасний стан та перспектива розвитку громадського здоров'я в Україні. – Рукопис. Кваліфікаційна робота бакалавра за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» освітньо-професійної програми «Громадське здоров'я». ПВНЗ «Медико-Природничий Університет», Миколаїв, 2024.

**Актуальність.** На разі система громадського здоров'я в Україні активно функціонує та розвивається, але це не відміння наявності актуальних проблем які існують, як і у будь якій системі. В цілому здоров'я населення є однією з головних цінностей не тільки окремого індивіда, а й людства в цілому. Додатково можна наголосити на те що, здоров'я населення є важливим складовим показником для подальшого соціального та економічного розвитку країни. Саме тому, зміцнення здоров'я населення та забезпечення повноцінного життя являється однією з головних цілей всесвітньої стратегії удосконалення системи громадського здоров'я, що й обумовлює актуальність теми дослідження.

**Мета:** дослідження сучасного стану та перспектив розвитку системи громадського здоров'я в Україні, зокрема на прикладі Миколаївської області.

**Результати дослідження.** Було вивчено сучасний стану та перспективу розвитку системи громадського здоров'я в Україні, на прикладі Миколаївської області. На основі викладеного матеріалу зроблено наступні висновки:

1. При визначенні ставлення респондентів в ході анкетування, щодо обізнаності в системі громадського здоров'я показники є незадовільними (92,8% мешканців Миколаївської області є не задоволеними роботою системи громадського здоров'я), такий рівень є приблизним і для інших областей України.

2. Було досліджено та визначено існуючі проблеми в системі громадського здоров'я, проаналізовано майбутню перспективу розвитку та визначили, що всі можливості для цього існують згідно прийнятої концепції розвитку, також було опрацьовано матеріальне забезпечення та відповідні документи, які дозволили визначити, що не має чіткого регламентування, через те, що закон про громадське здоров'я ще не введений в дію.

3. На основі проведеної роботи були також розроблені рекомендації не тільки для керівників Обласного центру соціально небезпечних хвороб та спеціалістів громадського здоров'я, а й для Обласної державної адміністрації та головного «Центру громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України».

**Ключові слова:** громадське здоров'я, органи місцевого самоврядування, профілактика, профілактичні програми, спеціалісти з громадського здоров'я.

## SUMMARY

Omelchenko N. O. Current state and perspective of development of public health in Ukraine. - Manuscript. Bachelor's qualification work on specialty 229 «Public Health» of the educational and professional program «Public Health». Private Higher Educational Institution «Medical University of Natural Sciences», Mykolaiv, 2024.

**Actuality.** Currently, the public health system in Ukraine is actively functioning and developing, but this does not negate the presence of actual problems that exist, as in any system. In general, the health of the population is one of the main values not only of an individual, but also of humanity as a whole. In addition, it can be emphasized that the health of the population is an important indicator for the further social and economic development of the country. That is why strengthening the health of the population and ensuring a full life is one of the main goals of the global strategy for improving the public health system, which determines the relevance of the research topic.

The purpose of researching the current state and prospects for the development of the public health system in Ukraine, in particular on the example of the Mykolaiv region.

**Research results.** The current state and prospects for the development of the public health system in Ukraine were studied, using the example of the Mykolaiv region. Based on the presented material, the following conclusions were made:

1. When determining the attitude of respondents during the survey, regarding awareness of the public health system, the indicators are unsatisfactory (92.8% of residents of the Mykolaiv region are not satisfied with the work of the public health system), this level is also approximate for other regions of Ukraine.

2. The existing problems in the public health system were investigated and identified, the future perspective of development was analyzed and it was determined that all opportunities for this exist in accordance with the adopted development concept, material support and relevant documents were also worked out, which made it possible to determine that there is no clear regulation, due to the fact that the law on public health has not yet been put into effect.

3. On the basis of the work carried out, recommendations were also developed not only for the heads of the Regional Center for Socially Dangerous Diseases and public health specialists, but also for the Regional State Administration and the main «Public Health Center of the Ministry of Health of Ukraine».

**Key words:** public health, local self-government bodies, prevention, preventive programs, public health specialists.

**Структура рецензії від керівника організації/установи на базі, якого проводилося дослідження**

**РЕЦЕНЗІЯ**

на кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти ОС «бакалавр»,  
медичного факультету, спеціальності 229 «Громадське здоров'я»  
освітньо-професійної програми «Громадське здоров'я»

\_\_\_\_\_  
(прізвище ім'я по батькові повністю)

на тему: «\_\_\_\_\_»

<b>№</b>	<b>Критерії оцінювання</b>	<b>Оцінка в балах (0-10)</b>	<b>Примітки</b>
1.	Актуальність дослідження та новизна, обґрунтування проблеми дослідження		
2.	Реалізація головної мети та завдань		
3.	Відповідність методів завданням дослідження		
4.	Рекомендації з практичного застосування результатів дослідження		
5.	Стилістика та логічність викладення матеріалу		
6.	Структура роботи та якість поліграфічного оформлення		
7.	Наявність рисунків, таблиць та якість їх оформлення		
8.	Відповідність термінам виконання кваліфікаційної роботи бакалавра		
9.	Відповідність висновків завданням		
10.	Список використаних джерел (оформлення відповідно вимог)		
<b>Сума балів (0-100)</b>			

**Висновок: Кваліфікаційна робота бакалавра допущена до захисту**

**Рецензент**

\_\_\_\_\_  
(підпис)

\_\_\_\_\_  
(ім'я ПРІЗВИЩЕ)

« \_\_\_\_ » \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

**Структура рецензії на дипломну роботу бакалавра**

**РЕЦЕНЗІЯ**  
**на кваліфікаційну роботу бакалавра**  
**здобувача (ки) вищої освіти**

\_\_\_\_\_  
 (прізвище, ім'я, по батькові)

на тему « \_\_\_\_\_ »  
 (назва теми)

1. Стисла характеристика актуальності теми, її наукове та практичне значення.
2. Оцінка структури роботи та її відповідності обраній темі; оцінка ступеня розкриття теми та відповідності змісту роботи її темі.
3. Якість та глибина аналізу положень наукових джерел та ступінь розробки наукових і практичних проблем за предметом дослідження.
4. Аргументованість та практична цінність одержаних особистих результатів, у тому числі, сформованих висновків і рекомендацій щодо розвитку сфери громадського здоров'я.
5. Зауваження щодо наявних у кваліфікаційній роботі бакалавра недоліків.
6. Загальний висновок про рівень підготовки кваліфікаційної роботи бакалавра, рекомендація її до захисту в атестаційній ЕК та рекомендована оцінка кваліфікаційної роботи (рекомендована оцінка визначається в межах трьох рівнів: висока, позитивна, задовільна).

*Рецензент:*

*(посада, науковий ступінь та вчене звання – за наявності)*

\_\_\_\_\_  
 (підпис)

\_\_\_\_\_  
 (ім'я ПРІЗВИЩЕ)

М. П.

« \_\_\_\_\_ » \_\_\_\_\_ 202\_\_ р.

*Особистий підпис рецензента завіряється в установленому порядку печаткою установи, в якій працює рецензент*